

Sygn. akt III AUa 1095/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 lutego 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Gawda
Sędziowie:	SA Bogdan Świerk SA Elżbieta Czaja (spr.)
Protokolant: sekr. sądowy Bożena Karczmarz	

po rozpoznaniu w dniu 14 lutego 2013 r. w Lublinie

sprawy ze skargi J. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 18 kwietnia 2012 roku wydanym w sprawie
III AUa 248/12

w przedmiocie wypłaty emerytury

I. zmienia częściowo: wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 18 kwietnia 2012 roku wydany w sprawie III AUa 248/12 oraz wyrok Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Radomiu z dnia 23 stycznia 2012 roku wydany w sprawie VI U 1560/11 oraz poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. z dnia 11 października 2011 roku i ustala J. S. prawo do wypłaty emerytury od dnia 1 października 2011 roku do dnia 21 listopada 2012 roku oraz zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. na rzecz J. S. kwotę 30 (trzydzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego;

II. uchyla wymienione w punkcie I wyroki w pozostałej części i umarza postępowanie.

III AUa 1095/12

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 18 kwietnia 2012 r. Sąd Apelacyjny w Lublinie oddalił apelację wnioskodawczynie J. S. od wyroku Sądu Okręgowego w Radomiu z dnia 23 stycznia 2012 r. Wyrokiem tym Sąd Okręgowy oddalił odwołanie wnioskodawczynie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. wstrzymującej wypłatę emerytury od dnia 1 października 2011 r.

W skardze z dnia 7 grudnia 2012 r. wnioskodawczyni wniosła o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Lublinie, podnosząc, iż wyrokiem z dnia 13 listopada 2012 r. Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227) dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa, wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Skarżąca wywodziła, że wyrok Sądu Apelacyjnego został oparty na normie prawnej uznanej za niezgodną z Konstytucją, toteż zachodzi podstawa do wznowienia postępowania.

Sąd Apelacyjny ustalił co następuje:

J. S. nabyła prawo do emerytury od dnia 1 marca 2009 r. W tej dacie pozostawała w stosunku pracy. Decyzją z dnia 11 października 2011 r. organ rentowy wstrzymał jej wypłatę emerytury od dnia 1 października 2011 r., z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia.

Wyrokiem z dnia 23 marca 2012 r., wydanym w sprawie VI U 1560/11 Sąd Okręgowy w Radomiu oddalił odwołanie od decyzji, wskazując jako podstawę rozstrzygnięcia art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. Nr 153, poz. 1227 ze zm.). Zgodnie z treścią tego przepisu prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. W ocenie Sądu Okręgowego kontynuowanie zatrudnienia u dotychczasowego pracodawcy nie miało wpływu na nabycie prawa do emerytury, jednakże realizacja tego prawa ulegała zawieszeniu w razie kontynuowania zatrudnienia po nabyciu prawa do emerytury, niezależnie od wysokości uzyskiwanego przychodu ze stosunku pracy. Dopiero rozwiązanie stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą umożliwiło wypłatę świadczenia. Sąd Okręgowy przywołał wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 7 lutego 2006 r. zgodnie z którym przepis art. 103 ust. 2a (o identycznym brzmieniu jak art. 103a) cyt. ustawy jest zgodny z art. 2, art. 31 ust. 3, art. 32 i art. 67 ust. 1 Konstytucji oraz nie jest niezgodny z art. 30, art. 65 ust. 1, art. 70 ust. 5 i art. 73 Konstytucji.

Na skutek apelacji wnioskodawczyni Sąd Apelacyjny w Lublinie wyrokiem z dnia 18 kwietnia 2012 roku oddalił apelację, dzieląc ustalenia faktyczne jak i wywody prawne poczynione przez Sąd Okręgowy.

Wyrokiem z dnia 13 listopada 2012 r. Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 28. ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa, wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W oparciu o poczynione ustalenia Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Złożona przez J. S. skarga o wznowienie postępowania jest dopuszczalna. Zgodnie z treścią art. 401¹ k.p.c. można żądać wznowienia postępowania również w wypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie. W świetle art. 407 § 2 k.p.c. w sytuacji określonej w art. 401¹ skargę o wznowienie wnosi się w terminie trzech miesięcy od dnia wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego. Wnioskodawczyni wniosła skargę w wymaganym terminie, jak również wskazała podstawę warunkującą jej dopuszczalność.

Podstawę orzeczenia wydanego w sprawie wnioskodawczyni stanowił art. 103a cyt. ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Badając zgodność z Konstytucją art. 28 cyt. ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych (...), Trybunał Konstytucyjny powiązał treść tego przepisu z treścią art. 103a cyt. ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wskazując, iż przepisy te nie znajdują zastosowania do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy. Oceniając skutki wyroku Trybunał wypowiedział się, że obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą, jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury, nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. W stosunku do tych osób przepis art. 28 cyt. ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych w zakresie w jakim przewiduje stosowanie art. 103a ustawy emeryturach i rentach z FUS utracił moc z chwilą ogłoszenia sentencji wyroku w Dzienniku Ustaw, czyli z dniem 22 listopada 2012 r. (Dz.U. z 2012 roku, poz. 1285).

W świetle art. 190 ust. 1 Konstytucji orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne. Utrata mocy obowiązującej przepisu z powodu jego niezgodności z Konstytucją oznacza, że przepis ten nie może być stosowany poczynając od daty jego uchwalenia. Wyrok Trybunału ma skutki retroaktywne, a przez to zachodzi konieczność ponownego rozpoznania sprawy z pominięciem już niekonstytucyjnego przepisu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2008 r. V CO 43/08 LEX nr 564856, wyrok z dnia 21 listopada 2006 r. II PK 42/06 LEX nr 950622).

Art. 28 cyt. ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych (...) stanowi, że do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy przepisy ustawy, o której mowa w art. 6 (...) w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się, poczynając od dnia 1 października 2011 r. Z kolei wymieniony art. 6 pkt 2 dodał po art. 103, art. 103a w brzmieniu „prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.” Art. 28 cyt. ustawy uchwalony został w dniu 16 grudnia 2010 r., zatem od tej daty został wyrugowany z porządku prawnego, z powodu jego niezgodności z art. 2 Konstytucji ale, jak wynika z orzeczenia Trybunału, tylko w stosunku do osób, które nabyły prawo do emerytury w przedziale czasowym od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2012r. – bez konieczności rozwiązania stosunku pracy. Dodać przy tym należy, iż warunek rozwiązania stosunku pracy nie obejmował samego nabycia prawa do emerytury ale był warunkiem wypłaty świadczenia.

W stosunku do ubezpieczonych objętych rozstrzygnięciem Trybunału należy zatem dokonać rekonstrukcji stanu prawnego, powracając do stanu jaki obowiązywał zanim do ustawy o emeryturach i rentach z FUS został dodany art. 103a cyt. ustawy. Przed wprowadzeniem tego przepisu nie istniał wymóg rozwiązania stosunku pracy celem realizacji prawa do emerytury. Ustawą z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych (Dz.U. Nr 228, poz.1507) uchylony został z dniem 8 stycznia 2009 r. ust. 2a art. 103 cyt. ustawy o emeryturach i rentach z FUS (art. 37 pkt 5b cyt. ustawy). Przepis ten stanowił, że prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Od dnia 1 stycznia 2011 r. przepis ten ponownie został wprowadzony do ustawy o emeryturach i rentach z FUS jako art. 103a – z mocy art. 6 pkt 2 w zw. z art. 30 cyt. ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych (...).

Ubezpieczonym, którzy nabyli prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. była wypłacana emerytura, mimo kontynuowania zatrudnienia u pracodawcy, na rzecz którego wykonywali je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, gdyż nie obowiązywały w tym zakresie żadne ograniczenia. W związku z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego prawo do wypłaty emerytury dla tej grupy ubezpieczonych zostało zachowane.

Z mocy art. 28 cyt. ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych (...) przepis art. 103a cyt. ustawy o emeryturach i rentach z FUS znajdował zastosowanie do emerytur przyznanych przed dniem jego wejścia w życie - poczynając od

dnia 1 października 2011 r., dlatego też od tej daty organ rentowy wstrzymał wnioskodawczyni wypłatę emerytury. Tym samym od tej daty wnioskodawczyni zachowała prawo do wypłaty emerytury.

Decyzją z dnia 25 stycznia 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych w R. wznowił wnioskodawczyni wypłatę emerytury od 22 listopada 2012 roku.

W tym stanie rzeczy, uwzględniając skargę o wznowienie postępowania Sąd Apelacyjny na mocy art. 412 § 2 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok Sądu Apelacyjnego i wyrok Sądu Okręgowego oraz poprzedzającą go decyzję organu rentowego i ustalił wnioskodawczyni prawo do wypłaty emerytury od dnia 1 października 2011 r do 21 listopada 2012 roku, oraz na mocy art. 98 k.p.c. zasądził od organu rentowego na rzecz wnioskodawczyni poniesione w sprawie III AUa 248/12 koszty postępowania apelacyjnego.

Wobec wznowienia wypłaty emerytury, w pozostałej części wymienione wyroki podlegają uchyleniu , a postępowanie w nich umorzeniu na mocy art. 386 § 3 w zw. z 412 § 2 k.p.